

Hur kan små barn och föräldrar som upplevt svåra påfrestningar som förlust, krig och flykt stödjas och stärkas?

Anna Norlén

Leg psykolog Leg psykoterapeut

Verksamhetschef Rektor

Doktorand Karlstad universitet

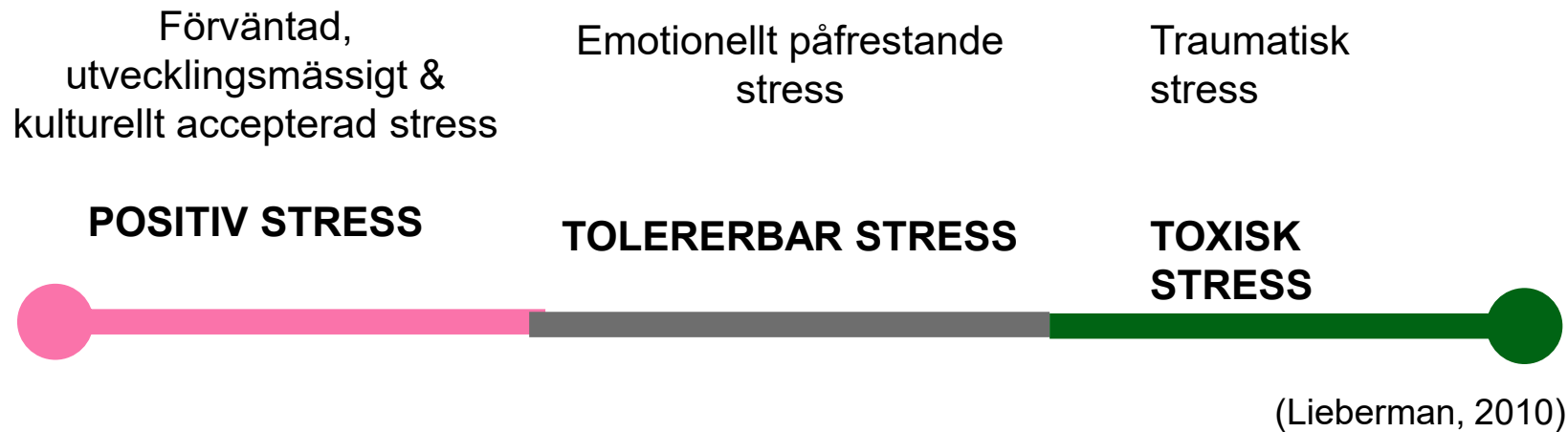

Barns omsorgsmiljö =
relationer

- **Relationen till omsorgspersonerna är den enskilda faktor som har störst betydelse för barns hälsa och utveckling**
- **När omsorgspersoner (och barn) drabbas av kris påverkas barnets omsorgsmiljö i grunden**

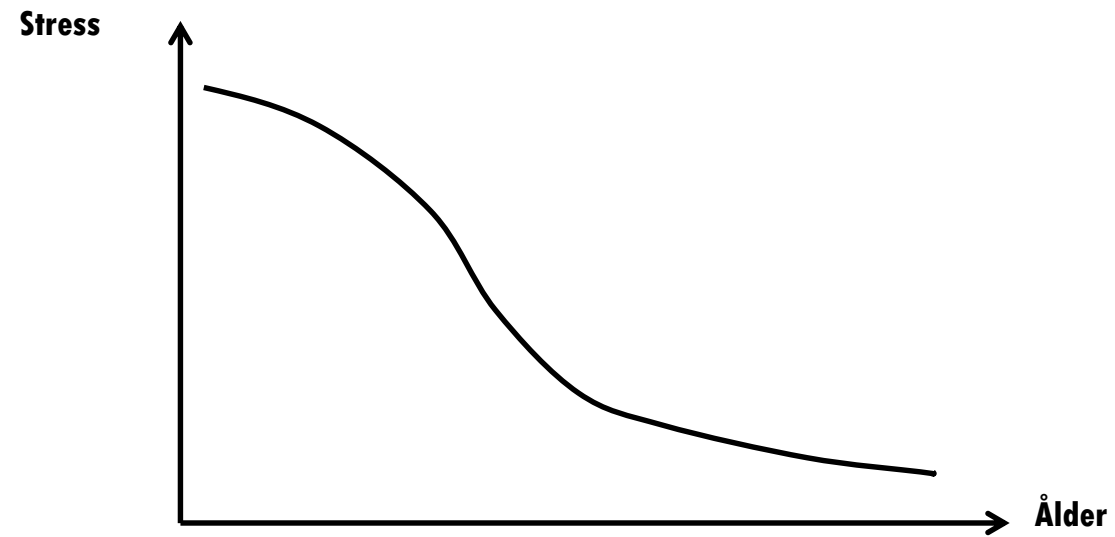
Påfrestningar kan påverka barns hälsa och utveckling i olika grad - från stress till trauma

— Trauma betyder *skada*, är alltså *inte* en händelse

— En viss händelse blir ett trauma för en person men inte för en annan

Generell stressrespons och ålder – små barn är extra sårbara

Typiska reaktioner hos förskolebarn (0 –6 år) som utsatts för skräck och fara

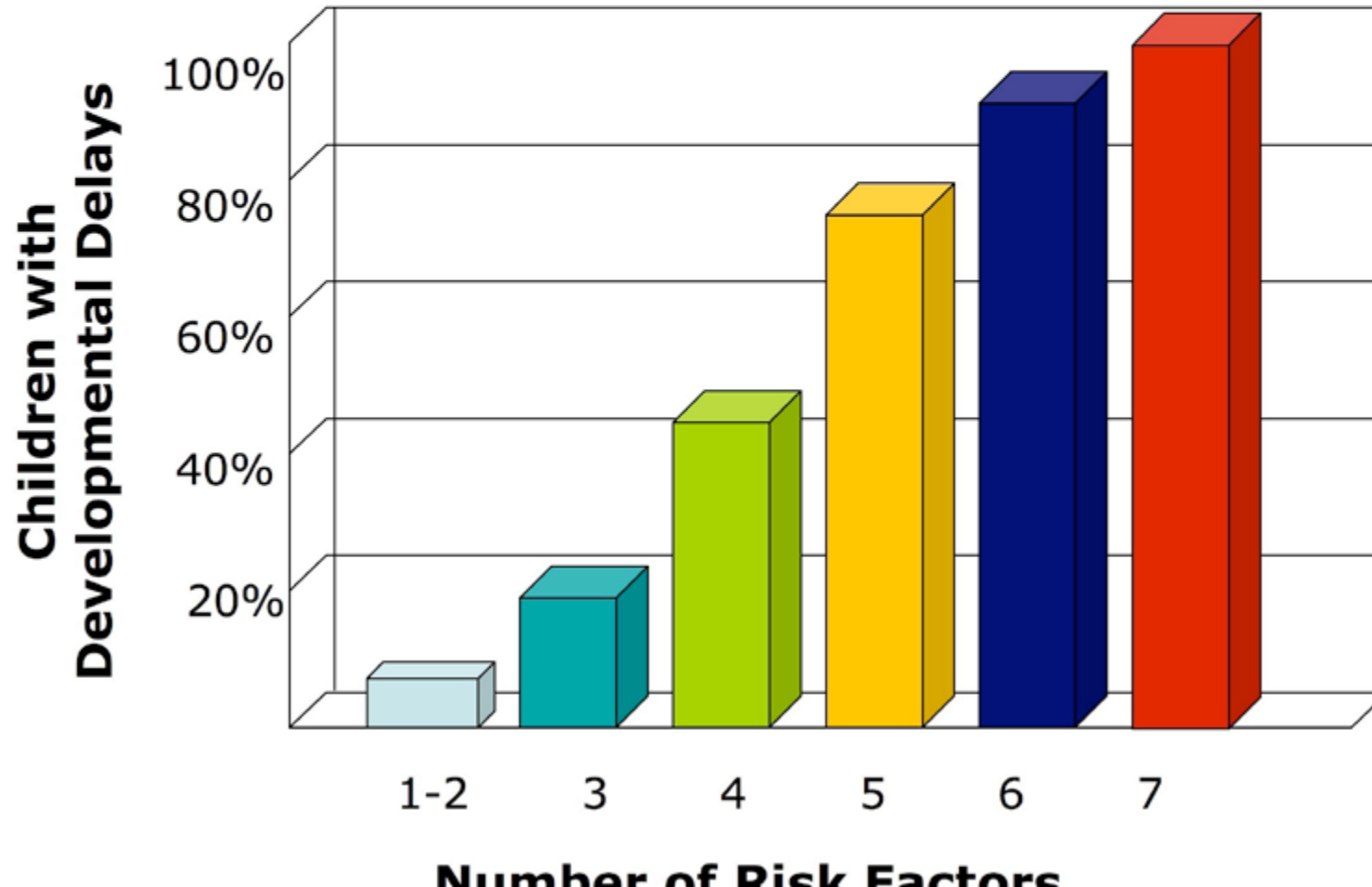
- **Krafftfullt aktiverat anknytningsbeteende, klängande, oro**
 - **Separationsångest**
 - **Störningar i mat-och sovmönster**
 - **Återupprepande lek, återupprepande beteende**
 - **Problem i socialt samspel**

**Regleringssvårigheter -
på kort och lång sikt**

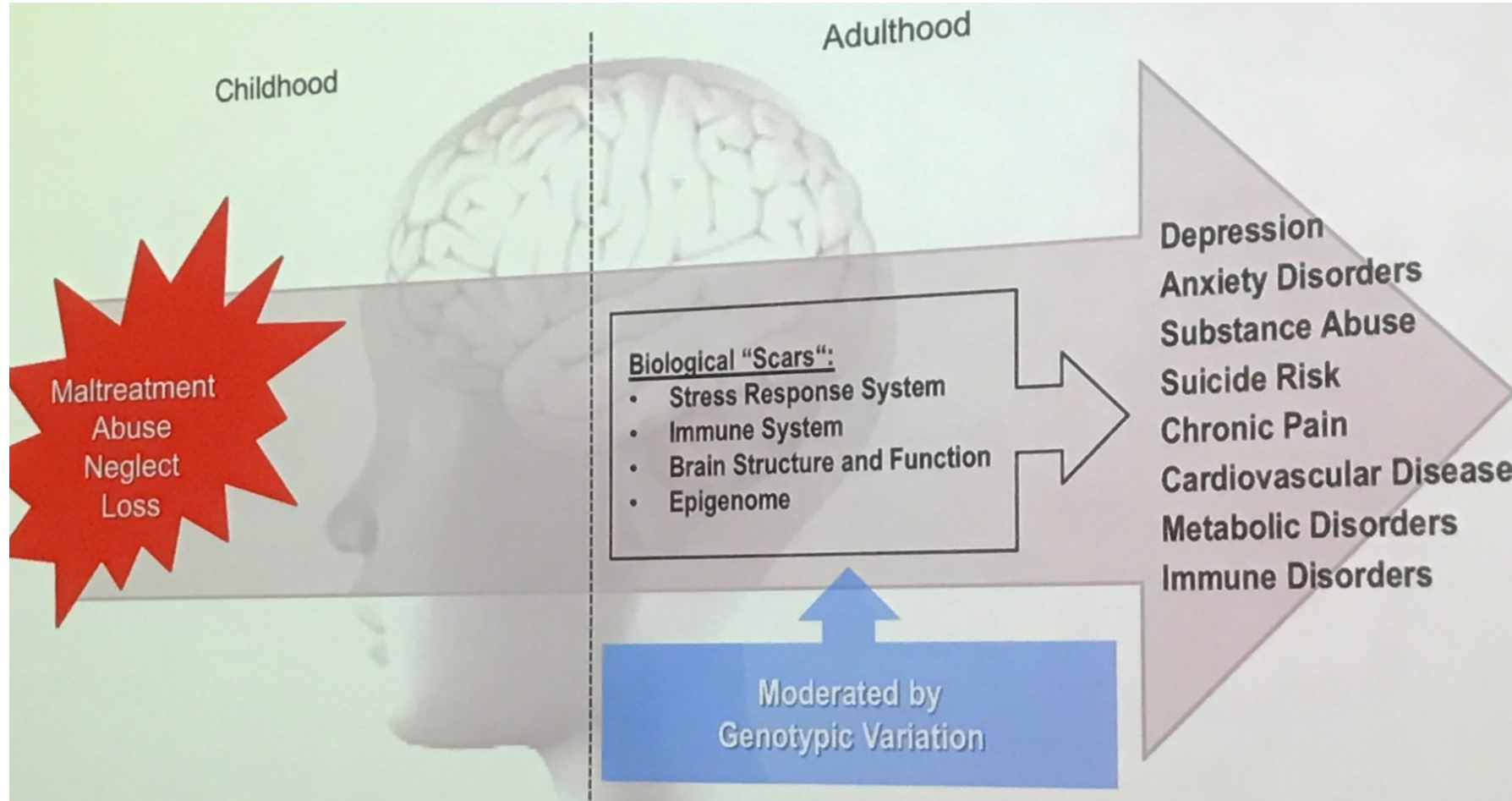

Significant Adversity Impairs Development in the First Three Years

Tidiga påfrestningar lämnar biologiska avtryck

(Berlin Longitudinal Children Study, Prof. Christine Heim)

Epigenetiska effekter (Varaktiga förändringar i genuttryck. Cellerna ställer in sig efter miljö- och livsstilsfaktorer.)

Alla som är oroliga och
rädda mår bra av

- **Vara i en trygg miljö**
- **Känna tillhörighet och delaktighet**
- **Social gemenskap, dela tankar och känslor**
- **Vardagsrutiner, fysisk aktivitet, lagom mycket mat och sömn**

Vad vuxna kan tänka på för att hjälpa små barn

- **Säkerhet**

närhet, lugn, överblick, rutiner, skydda mot nya påfrestningar

- **Acceptera känslouttryck**

validera, benämna, vägled stegvis

- **Stöd barnets berättelse**

erbjud "material", dela både "fakta" och hur det kändes då och nu

- **Social samvaro**

var med familj, släkt, närstående, andra grupper och sammanhang

- **Följsamhet**

barn är olika, behov ändrar sig

- **Försäkra barnet att du finns kvar och att ni ska vara tillsammans**

förbered ev separationer

Små barn kan behöva specialiserade insatser vid traumarelaterade tillstånd

- **Vanligt att metoder för äldre barn anpassas och används**
- **TF KBT, Kid Net, EMDR, PCIT Project Support**

- **CPP – utvecklad och beforskad för barn 0-6 år**
 - **Gott forskningsstöd i USA, rekommenderas internationellt i riktlinjer**

Child-Parent Psychotherapy (CPP)

- **Flexibel, traumafokuserad modell lämplig efter utsatthet för våld i olika former, sexuella övergrepp, förlust, olyckor, flykt, terror, svårigheter i familjen**
- **Baserad på utvecklingspsykologi, anknytningsteori, traumateori (integrativ teoretisk modell)**
- **Huvudsakligen dyadiska interventioner. Enskilda träffar med den vuxne kan adderas. Antal sessioner varierar (10 – 30 vanligt)**
- **Lek är det centrala terapeutiska verktyget (leksaker, bildstöd, rörelse)**

Fokus i CPP

- **Traumatiska påfrestningar**

Att översätta och förstå barnets (och den vuxnes) beteende som en reaktion på trauma

- **Samspel**

Stödja ett gott samspel mellan vuxen och barn: ömsesidighet, lyhördhet och stöd till barnets affektreglering

- **Omsorgsförmåga**

Stöd till den vuxne att förstå och bemöta barnets beteende, att förstå och hantera egna reaktioner

Mål – och vägen dit ...

- **Att (åter-) skapa trygg anknytning hos barnet och god omsorgsförmåga hos den vuxne. Stödja normalutveckling.**
- **Skapa förståelse för samband mellan traumatiska erfarenheter, känslor och beteende. Skapa mening.**
- **Leken har central plats i CPP**
 - **Barn kommunicerar genom beteende och lek.**
 - **Lekens funktion växlar mellan traumafokus och affektreglering.**
 - **Lek är avgörande för utveckling.**

Hur går det till? Interventioner genom:

- **Att översätta beteende och reaktioner hos barnet och den vuxne**
- **Att guida/föreslå/visa – pedagogik/psykoedukation**
 - **Emotionellt stöd**
- **Tolkning - länka det förflutna med nuet**
- **Gemensamt skapande av en traumaberättelse**
- **Konkret hjälp, ”case management”, krisintervention**
- **Oftast sker möten på en mottagning, möjligt att mötas hemma eller annan plats**
- **Minsta möjliga och snabbaste vägen till förändring**

Studier om effekter av CPP (fem RCT-studier, barn 0-6år)

CPP för spädbarn med otrygg anknytning

- Lieberman, Weston, & Pawl (1991). Preventive intervention and outcome with anxiously attached dyads. *Child Development, 62*, 199-209.

CPP för småbarn med deprimerade mammor

- Cicchetti D., Toth S.L., Rogosch F.A. (1999). The efficacy of toddler-parent psychotherapy to increase attachment security in offspring of depressed mothers. *Attachment and Human Development 1*, 34-66.
- Cicchetti, D., Rogosch, F.A., & Toth, S.L. (2000). The efficacy of Toddler-Parent Psychotherapy for fostering cognitive development in offspring. *Journal of Abnormal Child Psychology. 28*, 135-148.
- Guild, D.J., Toth, S.L., Handley, E.D., Rogosch, F.A., & Cicchetti, D. (2017). Attachment security mediates the longitudinal association between child-parent psychotherapy and peer relations for toddlers of depressed mothers. *Development and Psychopathology, 29*, 587-600.
- Toth, S. L., Rogosch, F. A., Manly, J.T., & Cicchetti, D. (2006). The efficacy of Toddler-Parent Psychotherapy to reorganize attachment in the young offspring of mothers with major depressive disorder: A randomized preventive trial. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 74(6)*, 1006-1016.
- Peltz, J.S., Rogge, R.D., Rogosch, F.A., Cicchetti, D., & Toth, S. (2015). The benefits of childparent psychotherapy to marital satisfaction. *Family System Health, 33*, 372-382.

Studier av anpassning, spridning och effektivitet

CPP för barn i familjehem

- Lyons, J. (2008). Evidence-based trauma interventions for foster children in Illinois. Presented to funders and stakeholders. Chicago, IL.
- Weiner, D.A., Schneider, A., & Lyons, J.S. (2009). Evidence-based treatments for trauma among culturally diverse foster care youth: Treatment retention and outcomes. *Children and Youth Services Review*, 31, 1199-1205.

CPP - Anpassning: perinatal CPP

- Lieberman, A. F., Díaz, M. A., & Van Horn, P. (2009). Safer beginnings: Perinatal Child-Parent Psychotherapy for newborns and mothers exposed to domestic violence. *Zero to Three*, 29, 17-22.
- Lavi, I., Gard, A. M., Hagan, M., Van Horn, P., & Lieberman, A. F. (2015). Child-parent psychotherapy examined in a perinatal sample: Depression, posttraumatic stress symptoms and child-rearing attitudes. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 34(1), 64-82.

Spridning av CPP i Israel

- David, P. & Schiff, M. (2015). Learning from bottom-up dissemination: Importing an evidence-based trauma intervention for infants and young children to Israel. *Evaluation and Program Planning*, 53, 18-24.

CPP i Sverige, genomförbarhetsstudie

- Broberg, A., Almqvist, K., Appell, P., Axberg, U., Cater, Å., Draxler, H., Eriksson, M., Grip, K., Hjärthag, F., Hultmann, O., Iversen, C. & Röbbäck de Souza, K. (2015). Utveckling av bedömningsinstrument och stödinsatser för våldsutsatta barn. Göteborg: Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet.
- Almqvist, K. (2015). Feasibility of Child Parent Psychotherapy (CPP) for children exposed to Intimate Partner Violence in Sweden. Poster presented at the 7th International Attachment Conference, 6-8 August 2015, New York.
- Almqvist, K., Bäckman, C., Anderzén-Carlsson, A., Norlén, A., Pernebo, K., Massoudi, P. (2018). iRiSk II: Utveckling av bedömningsinstrument och stödinsatser för våldsutsatta barn - rapport från två delprojekt (Arbetsrapport). Retrieved from <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kau:diva-67325>
- Norlén, Anna, Agneta Thorén, and Kjerstin Almqvist. (2021). Implementing Child-Parent Psychotherapy (CPP) in Sweden: A Qualitative Study Exploring Experiences by Caregivers Taking Part of the Intervention with Their Child. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy* 20(2), 152-68.

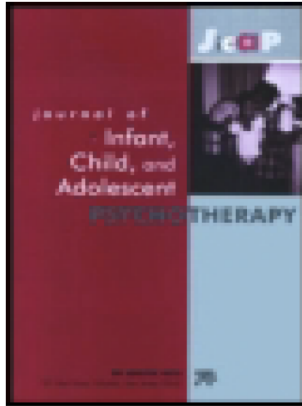

insatser & risk- skyddsbedömningar för våldsutsatta barn

Uppdrag av Socialstyrelsen 2012 -2015 (Almqvist m fl, 2015)

Genomförbarhetsstudie av CPP i Sverige visade:

- **Acceptans**
 - **Hög hos både behandlare och föräldrar**
- **Införandemöjligheter**
 - **Goda**
 - **Ställer krav på verksamhet och behandlare, t ex kompetens, stöd, stabilitet**
- **Praktisk genomförbarhet**
 - **God**
 - **Långa semesterperioder och stark föräldrarätt (jmf med USA)**
 - kan komplicera insatser för små barn**
- **Positiva förändringar vad gäller traumasymtom hos både barn och föräldrar konstateras**
- **Fortsatt implementering stöds – fortsatt studie av CPP i svensk behandlingsverksamhet**

Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy

ISSN: (Print) (Online) Journal homepage: <https://www.tandfonline.com/loi/hicp20>

Implementing Child–Parent Psychotherapy (CPP) in Sweden: A Qualitative Study Exploring Experiences by Caregivers Taking Part of the Intervention with Their Child

Anna Norlén, Agneta Thorén & Kjerstin Almqvist

To cite this article: Anna Norlén, Agneta Thorén & Kjerstin Almqvist (2021): Implementing Child–Parent Psychotherapy (CPP) in Sweden: A Qualitative Study Exploring Experiences by Caregivers Taking Part of the Intervention with Their Child, Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy, DOI: [10.1080/15289168.2021.1925001](https://doi.org/10.1080/15289168.2021.1925001)

To link to this article: <https://doi.org/10.1080/15289168.2021.1925001>

Resultat

**CPP fungerar bra i svenska förhållanden utan
anpassningar till kulturell kontext**

**Föräldrar uppskattar metoden och dess specifika
målområden**

**Beskriver positiva effekter avseende barnens hälsa
och utveckling**

**Beskriver positiva erfarenheter vad gäller egna
hälsan och utveckling som föräldrar**

**Resultaten stödjer fortsatt spridning utan
anpassningar av metoden**

**Svensk föräldrarätt och lagstiftning avseende
vårdnad, boende och umgänge = potentiellt hinder i
behandlingsprocessen av barn som upplevt våld i
nära relation**

(Gäller sannolikt alla metoder)

Pågående studie I

- **Vilka effekter avseende symtom på psykisk ohälsa och funktion hos barn 0-6 år visar CPP i jämförelse med i tidigare studier?**
- **Vilka effekter avseende symtom på psykisk ohälsa hos vårdnadshavare som deltar i behandlingen kan iakttas?**
- **Vilka effekter avseende självskattad föräldraförmåga hos de vårdnadshavare som deltar i behandlingen kan iakttas?**
 - **Hur fungerar CPP för barn i familjehem?**

**Forskargrupp: Anna Norlén, Agneta Thorén,
Charlotte Bäckman & Kjerstin Almqvist**

Pågående studie II

Child-Parent Psychotherapy för barn 0-6 år med erfarenhet av svåra livshändelser - en genomförbarhetsstudie för barn i familjehem

- **Hur upplever barn, familjehem och
behandlare att CPP fungerar för barn i
samskilda vård?**
- **Vilka effekter kan iakttagas? (Psykisk hälsa
hos barn och familjehemsföräldrar,
omsorgsförmåga & relation)**

Forskargrupp: Pamela Massoudi, Karin
Pernebo, Agneta Thorén, Anna Norlén &
Kjerstin Almqvist

ChildParent
Psychotherapy

Tack!

anna.norlen@ericastiftelsen.se

